

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM W 2016 R.

Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą reprezentacyjną, systemem rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym. Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane uzyskane z badania budżetów gospodarstw domowych zostały przeważone strukturą gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

*
* *
*

W 2016 r. w województwie dolnośląskim badaniem budżetów objęto 2,9 tys. gospodarstw domowych, co stanowiło 7,9% wszystkich gospodarstw zbadanych w kraju. Przeciętne gospodarstwo domowe w województwie dolnośląskim liczyło 2,50 osoby (w kraju – 2,69). Zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2010 r. przeciętna liczba osób w gospodarstwie zmniejszyła się odpowiednio o 2,7% i o 8,1%.

Sytuacja materialna badanych gospodarstw domowych w województwie dolnośląskim w 2016 r. poprawiła się. Na przestrzeni roku nastąpił wzrost dochodu rozporządzalnego przypadającego na 1 osobę, przy jednoczesnym wzroście wydatków na osobę w gospodarstwach domowych. Gospodarstwa domowe były lepiej wyposażone w dobra trwałego użytkowania nowej generacji, a zwłaszcza: zmywarki do naczyń, automaty pralnicze, samochody osobowe, telefony komórkowe (w tym smartfony), komputery z dostępem do Internetu.

DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY

W 2016 r. przeciętny miesięczny nominalny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie dolnośląskim wynosił 1586,03 zł i był wyższy niż w kraju o około 111 zł. W porównaniu z rokiem 2015 kwota dochodu rozporządzalnego na osobę w województwie dolnośląskim zwiększyła się o 7,8% (w kraju o 6,4%).

Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek — rolniczej i pozarolniczej — oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych — z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek. Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

W strukturze dochodu rozporządzalnego gospodarstw domowych dominowały dochody z pracy najemnej, a następnie dochody ze świadczeń społecznych. Przeciętny dochód rozporządzalny per capita z pracy najemnej stanowił 55,2% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem (w kraju – 52,8%) i w skali roku odsetek

ten obniżył się o 2,4 p.proc. Z kolei, przeciętny dochód ze świadczeń społecznych przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych stanowił 29,8% (w kraju – 31,1%) i w skali roku udział ten zwiększył się o 2,1 p.proc.

TABLICA 1. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	Woj. dolnośląskie		Polska
	2015	2016	
	w złotych		
O G Ó Ł E M	1471,84	1586,03	1474,56
w tym:			
Z pracy najemnej	847,97	876,22	778,01
Z pracy na własny rachunek	129,92	145,26	124,38
Ze świadczeń społecznych	408,08	473,03	459,14

Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki (takie jak: kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne) stanowi dochód do dyspozycji. W 2016 r. dochód do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwie domowym wyniósł w województwie dolnośląskim 1534,09 zł (w kraju 1425,75 zł) i na przestrzeni roku zaobserwowano jego wzrost o 8,2% (w kraju wzrost o 6,6%).

WYDATKI

W 2016 r. przeciętne miesięczne wydatki (łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie) w przeliczeniu na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie dolnośląskim wyniosły 1211,59 zł (w kraju 1131,64 zł) i były wyższe niż przed rokiem o 2,8% (w kraju wyższe o 3,7%). Gospodarstwa domowe większość swoich wydatków przeznaczały na towary i usługi konsumpcyjne – 1159,65 zł na osobę (w kraju 1082,83 zł).

Przeciętne miesięczne wydatki ponoszone przez 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie dolnośląskim w 2016 r. stanowiły 76,4% przeciętnego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach (przed rokiem – 80,1%, w kraju odpowiednio 76,7% w 2016 r. i 78,7% w 2015 r.).

Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, jak również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

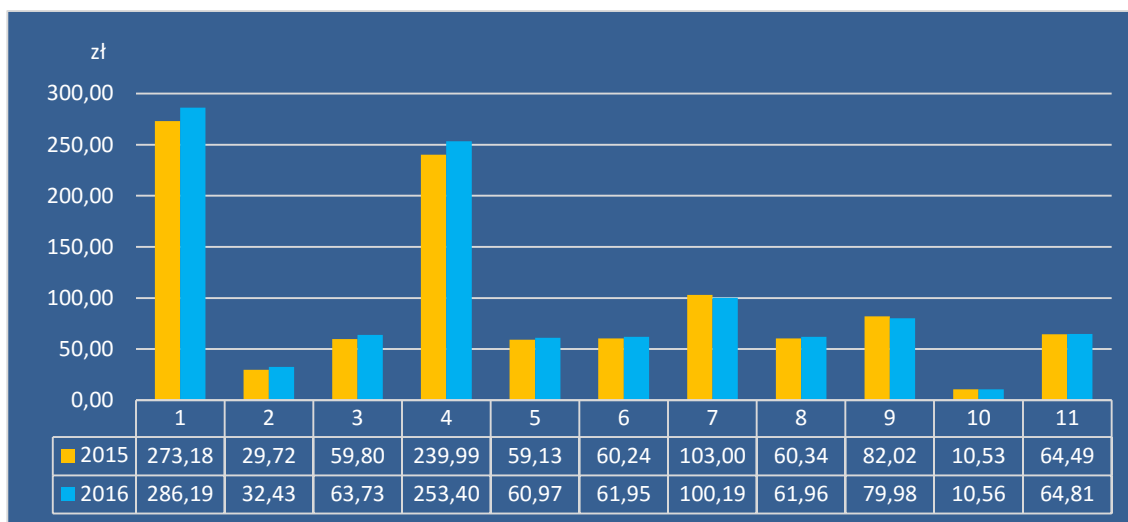
Pozostałe wydatki obejmują m.in.: kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

Wśród wydatków gospodarstw domowych w 2016 r. dominowały, jak co roku, wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe, opłaty mieszkaniowe związane z użytkowaniem mieszkania i za korzystanie z nośników energii oraz wydatki związane z transportem. Przeciętne miesięczne wydatki przypadające na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie dolnośląskim przeznaczane na żywność i napoje bezalkoholowe wyniosły 286,19 zł i było to więcej

o 4,8% niż w 2015 r. Z kolei, wydatki związane z użytkowaniem mieszkania i koszty związane z nośnikami energii przeciętnie na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2016 r. wyniosły 253,40 zł (tj. więcej o 5,6% niż przed rokiem), a wydatki na transport – 100,19 zł (mniej o 2,7% niż w 2015 r.).

W skali roku odnotowuje się wzrost przeciętnych miesięcznych wydatków (w przeliczeniu na 1 osobę gospodarstw domowych) większości grup towarów i usług konsumpcyjnych, w tym największy, procentowy wzrost dotyczył wydatków na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 9,1%). W relacji do 2015 r. obniżyły się, poza wymienionymi wyżej wydatkami związanymi z transportem (o 2,7%), również wydatki na rekreację i kulturą (o 2,5%).

WYKRES 1. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych według wybranych grup towarów i usług konsumpcyjnych

1 Żywność i napoje bezalkoholowe **2** Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe **3** Odzież i obuwie **4** Użytkowanie mieszkania i nośniki energii **5** Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego **6** Zdrowie **7** Transport **8** Łączność **9** Rekreacja i kultura **10** Edukacja **11** Restauracje i hotele

W 2016 r., podobnie jak rok wcześniej, w województwie dolnośląskim przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w większości grup towarów i usług konsumpcyjnych (prócz edukacji) były wyższe niż przeciętnie w kraju, w tym szczególnie dotyczyło to wydatków na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (32,43 zł w woj. dolnośląskim i 27,98 zł w kraju), opłat z tytułu użytkowania mieszkania i korzystania z nośników energii (odpowiednio 253,40 zł wobec 221,35 zł) oraz wydatków związanych z łącznością (61,96 zł wobec 56,11 zł). Wydatki na edukację w województwie dolnośląskim były niższe niż przeciętnie w kraju o 1,5%.

SPOŻYCIE ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH

Wielkość spożycia artykułów żywnościowych zależy od wielu czynników, są to przede wszystkim: źródła utrzymania gospodarstwa domowego, dochody, skład osobowy, wiek, miejsce zamieszkania, zawód wykonywany, tradycje i przyzwyczajenia jak również dostępność artykułów.

Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, jak również przy użyciu karty płatniczej lub karty kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

Wyniki badania budżetów gospodarstw domowych w 2016 r. wykazały w województwie dolnośląskim wzrost w skali roku przeciętnego miesięcznego spożycia na 1 osobę w gospodarstwach domowych następujących artykułów żywnościowych m.in.: mięsa (z 5,18 kg do 5,23 kg), ryb i owoców morza (z 0,28 kg do 0,31 kg), serów i twarogów (z 0,95 kg do 0,96 kg), owoców (z 3,68 kg do 3,90 kg) oraz wód mineralnych i źródlanych (z 5,49 l do 5,89 l). Obniżyło się natomiast przeciętne miesięczne spożycie m.in. pieczywa i produktów zbożowych (z 5,77 kg na 1 osobę do 5,58 kg), mleka (z 3,04 l do 3,03 l), olejów i tłuszczów (z 1,23 kg do 1,20 kg), jaj (z 11,63 szt. do 11,57 szt.), warzyw (z 8,58 kg do 8,47 kg), cukru (z 0,96 kg do 0,91 kg) oraz soków owocowych i warzywnych (z 0,98 l do 0,97 l). W przypadku soków owocowych i warzywnych obniżyło się, na przestrzeni roku, spożycie soków owocowych na 1 osobę gospodarstwa domowego (z 0,85 l do 0,79 l), natomiast zwiększyło się spożycie soków warzywnych i owocowo warzywnych (z 0,13 l do 0,18 l). W ciągu roku nie zmieniło się przeciętne spożycie jogurtów na 1 osobę w gospodarstwach domowych (0,57 kg).

W 2016 r. przeciętnie jeden mieszkaniec województwa dolnośląskiego spożywał miesięcznie więcej niż przeciętny mieszkaniec Polski m.in.: jogurtów, sera i twarogu, olejów i tłuszczów, owoców oraz wód mineralnych i źródlanych. Niższe natomiast spożycie niż średnio w kraju odnotowano m.in. dla: pieczywa i produktów zbożowych, mięsa, ryb i owoców morza, mleka, jaj, warzyw oraz cukru. Przeciętne spożycie soków owocowych i warzywnych w województwie dolnośląskim było na takim samym poziomie jak w Polsce.

WYKRES 2. Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych w woj. dolnośląskim i w Polsce w 2016 r.

1 Pieczywo i produkty zbożowe 2 Mięso 3 Ryby i owoce morza 4 Mleko 5 Jogurty 6 Sery i twarogi 7 Jaja
8 Oleje i tłuszcze 9 Owoce 10 Warzywa 11 Cukier 12 Wody mineralne i źródlane 13 Soki owocowe i warzywne

WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH

Kwartalny wywiad w ramach badania budżetów gospodarstw domowych dostarcza również informacji o ich wyposażeniu w przedmioty trwałego użytkowania.

Wyniki przeprowadzonego w 2016 r. badania budżetów gospodarstw domowych wykazały, że powszechnie występującymi dobrami były m.in. chłodziarki, chłodziarko-zamrażarki, automaty pralnicze oraz odbiorniki telewizyjne, jak również telefony komórkowe. Blisko 3/4 badanych gospodarstw domowych z województwa dolnośląskiego wyposażonych było w komputery osobiste, w tym z dostępem do Internetu. Około 2/3 gospodarstw domowych posiadało sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku oraz urządzenia do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej. Blisko połowa gospodarstw posiadała telefon typu smartfon. Najmniej gospodarstw domowych było wyposażonych w zamrażarkę, zestaw kina domowego oraz kuchenkę elektryczną z płytą ceramiczną indukcyjną.

W 2016 r. znacznie większy niż przed rokiem odsetek gospodarstw domowych na terenie województwa dolnośląskiego wyposażony był w telefony komórkowe typu smartfon (wyższy o 5,9 p.proc.). Wzrost odsetka gospodarstw domowych wyposażonych w przedmioty trwałego użytkowania odnotowano również w przypadku: automatów pralniczych, zmywarek do naczyń, kuchenek elektrycznych z płytą ceramiczną, indukcyjną, samochodów osobowych, komputerów osobistych, w tym z dostępem do Internetu. W ujęciu rocznym obniżył się szczególnie odsetek gospodarstw domowych wyposażonych m.in. w: odtwarzacz DVD (o 6,1 p.proc.), komputer osobisty z dostępem szeroko-pasmowym (o 5,9 p.proc.), aparat fotograficzny cyfrowy (o 5,4 p.proc.), sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku (o 5,3 p.proc.), urządzenia do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej (o 3,4 p.proc.) oraz drukarki (o 3,3 p.proc.), w tym wielofunkcyjne (o 2,7 p.proc.).

TABLICA 2. Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania ^a

Wyszczególnienie	Woj. dolnośląskie		Polska
	2015	2016	
	w % ogółu gospodarstw domowych		
Chłodziarka, chłodziarko-zamrażarka	99,1	98,9	98,7
Zamrażarka	10,0	9,3	16,8
Automat pralniczy	96,9	97,2	95,8
Zmywarka do naczyń	31,1	32,0	29,2
Kuchenka mikrofalowa	62,7	61,0	58,1
Kuchenka elektryczna z płytą ceramiczną, indukcyjną	11,5	13,2	12,0
Samochód osobowy	59,0	59,8	63,7
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	73,6	68,3	71,3
Odbiornik telewizyjny	94,6	93,9	96,4
Odtwarzacz DVD	34,7	28,6	31,4
Telefon komórkowy	95,2	95,3	95,7
w tym smartfon	48,8	54,7	53,4
Zestaw kina domowego	13,4	11,8	11,7
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	69,6	66,2	62,2
Aparat fotograficzny cyfrowy	48,7	43,3	44,6
Komputer osobisty	73,8	74,0	75,2
w tym z dostępem do Internetu	72,2	72,9	74,0
w tym z dostępem szeroko-pasmowym	70,2	64,3	56,1
Drukarka	32,3	29,0	32,0
w tym drukarka wielofunkcyjna	23,8	21,1	21,6

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę.

W 2016 r. w relacji do średniej krajowej szczególnie lepszy był stopień wyposażenia dolnośląskich gospodarstw domowych m.in. w: komputer osobisty z szerokopasmowym dostępem do Internetu (o 8,2 p. proc), urządzenia do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej (o 4,0 p.proc.), kuchenkę mikrofalową (o 2,9 p.proc.) i zmywarkę do naczyń (o 2,8 p.proc.). Zdecydowanie mniejszy niż średnio w kraju był udział gospodarstw wyposażonych m.in. w: zamrażarkę (o 7,5 p.proc.), samochód osobowy (o 3,9 p.proc.), sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku oraz drukarkę (po o 3,0 p.proc.), odtwarzacz DVD i odbiornik telewizyjny (odpowiednio o 2,8 p.proc. i o 2,5 p.proc.).